

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (piąta izba)

z dnia 23 marca 2023 r.*

Odesłanie prejudycjalne – Współpraca wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych – Konwencja wykonawcza do Układu z Schengen – Artykuł 54 – Zasada ne bis in idem – Artykuł 55 ust. 1 lit. b) – Wyjątek od stosowania zasady ne bis in idem – Przepięstwo przeciwko bezpieczeñstwu lub innym podstawowym interesom pañstwa członkowskiego – Artykuł 50 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej – Zasada ne bis in idem – Artykuł 52 ust. 1 – Ograniczenia w stosowaniu zasady ne bis in idem – Zgodność krajowej deklaracji przewidujacej wyjątek od zasady ne bis in idem – Organizacja przestępcza – Przepięstwa przeciwko mieniu

W sprawie C-365/21

majacej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie preudycjalnym, złożony przez Oberlandesgericht Bamberg (wyższy sąd krajowy w Bambergu, Niemcy) postanowieniem z dnia 4 czerwca 2021 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 11 czerwca 2021 r., w postępowaniu karnym przeciwko:

MR

przy udziale:

Generalstaatsanwaltschaft Bamberg,

TRYBUNAŁ (piąta izba),

w składzie: E. Regan (sprawozdawca), prezes izby, L.S. Rossi, D. Gratsias, M. Ilešić i I. Jarukaitis, sędziowie,

rzecznik generalny: M. Szpunar,

sekretarz: S. Beer, administratorka,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 6 lipca 2022 r.,

rozważywszy uwagi, które przedstawili:

- w imieniu MR – S. Buhlmann i F. Ufer, Rechtsanwälte,
- w imieniu Generalstaatsanwaltschaft Bamberg – N. Goldbeck, w charakterze pełnomocnika,

* Język postępowania: niemiecki.

- w imieniu rządu niemieckiego – J. Möller, F. Halabi, M. Hellmann i U. Kühne, w charakterze pełnomocników,
 - w imieniu rządu francuskiego – A. Daniel i A.-L. Desjonquères, w charakterze pełnomocników,
 - w imieniu rządu austriackiego – M. Augustin, A. Posch, J. Schmoll i K. Steininger, w charakterze pełnomocników,
 - w imieniu Komisji Europejskiej – S. Grünheid i M. Wasmeier, w charakterze pełnomocników,
- po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 20 października 2022 r.,
wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy, po pierwsze, ważności art. 55 ust. 1 lit. b) Konwencji wykonawczej do Układu z Schengen z dnia 14 czerwca 1985 r. między rządami państw Unii Gospodarczej Beneluksu, Republiki Federalnej Niemiec oraz Republiki Francuskiej w sprawie stopniowego znoszenia kontroli na wspólnych granicach (Dz.U. 2000, L 239, s. 19), podpisanej w Schengen w dniu 19 czerwca 1990 r., która weszła w życie w dniu 26 marca 1995 r. (zwanej dalej „KWUS”), w świetle art. 50 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „kartą”) oraz, po drugie, wykładni art. 54 i 55 KWUS oraz art. 50 i 52 karty.
- 2 Wniosek ten został złożony w ramach postępowania karnego wszczętego w Niemczech przeciwko MR w związku z podejrzeniem o utworzenie organizacji przestępczej i o oszustwo inwestycyjne.

Ramy prawne

Prawo Unii

KWUS

- 3 KWUS została zawarta w celu zapewnienia stosowania Układu między rządami państw Unii Gospodarczej Beneluksu, Republiki Federalnej Niemiec oraz Republiki Francuskiej w sprawie stopniowego znoszenia kontroli na wspólnych granicach, podpisanego w Schengen w dniu 14 czerwca 1985 r. (Dz.U. 2000, L 239, s. 13).
- 4 Artykuły 54–56 KWUS znajdują się w zatytułowanym „Stosowanie zasady ne bis in idem” rozdziale 3 tytułu III tej konwencji, a sam tytuł III nosi nagłówek „Policja i bezpieczeństwo”. Artykuł 54 KWUS przewiduje:

„Osoba, której proces zakończył się wydaniem prawomocnego wyroku na obszarze jednej umawiającej się strony, nie może być ścigana na obszarze innej umawiającej się strony za ten sam czyn, pod warunkiem że [, jeżeli została nałożona kara – została ona wykonana] lub jest ona w trakcie wykonywania, lub nie może być już wykonana na mocy przepisów prawnych skazującej umawiającej się strony”.

5 Artykuł 55 KWUS stanowi:

„1. Umawiająca się strona może w momencie ratyfikacji, przyjęcia lub zatwierdzenia niniejszej konwencji oświadczyć, że nie jest związana [art.] 54 w jednym lub więcej z poniższych przypadków:

[...]

b) jeśli czyny, których dotyczy zagraniczny wyrok, stanowią przestępstwo przeciwko bezpieczeństwu narodowemu lub innym równoważnym podstawowym interesom tej umawiającej się strony;

[...]

2. Umawiająca się strona, która złożyła deklarację dotyczącą wyjątków określonych w [ust.] 1 [lit.] b), wskazuje kategorie przestępstw, do których wyjątek ten może mieć zastosowanie.

[...]”.

6 Artykuł 56 KWUS stanowi:

„W przypadku wszczęcia w umawiającej się stronie ścigania osoby, której proces w odniesieniu do tych samych czynów został ostatecznie zakończony prawomocnym wyrokiem w innej umawiającej się stronie, każdy okres pozbawienia wolności odbyty w tej ostatniej umawiającej się stronie wynikający z powyższych czynów jest zaliczany na poczet nałożonej kary. W zakresie, w jakim dopuszczają to przepisy krajowe, także bierze się pod uwagę kary niebędące karami pozbawienia wolności”.

Decyzja ramowa 2008/841/WSiSW

7 Motyw 1 decyzji ramowej Rady 2008/841/WSiSW z dnia 24 października 2008 r. w sprawie zwalczania przestępczości zorganizowanej (Dz.U. 2008, L 300, s. 42) ma następujące brzmienie:

„Celem programu haskiego jest zwiększenie wspólnego potencjału Unii [Europejskiej] i jej państw członkowskich, aby między innymi lepiej zwalczać przestępczość zorganizowaną o zasięgu ponadnarodowym. Cel ten powinien być realizowany w szczególności poprzez zbliżenie ustawodawstw. Potrzebna jest ściślejsza współpraca między państwami członkowskimi Unii [...] w celu zwalczania niebezpieczeństw związanych z organizacjami przestępczymi i ich rozprzestrzeniania się oraz w celu skutecznego odpowiadania na oczekiwania obywateli i zaspokajania potrzeb państw członkowskich. W tym względzie pkt 14 konkluzji Rady Europejskiej z Brukseli z dnia 4 i 5 listopada 2004 r. stwierdza, że obywatele Europy oczekują od Unii [...], by przy jednoczesnym zapewnieniu poszanowania podstawowych wolności i praw przyjęła bardziej skuteczne, wspólne podejście do problemów ponadnarodowych, takich jak przestępczość zorganizowana”.

- 8 Zgodnie z art. 2 tej decyzji ramowej, zatytułowanym „Przestępstwa związane z udziałem w organizacji przestępczej”:

„Każde państwo członkowskie przyjmuje środki niezbędne do zapewnienia, że następujące jedno lub oba rodzaje zachowań związanych z organizacją przestępczą są uznane za przestępstwa:

- a) zachowanie każdej osoby, która, w sposób zamierzony i mając świadomość celu i ogólnej działalności organizacji przestępczej lub zamiaru popełnienia przez nią danych przestępstw, aktywnie bierze udział w działalności przestępczej organizacji, w tym w dostarczaniu informacji lub środków materialnych, rekrutacji nowych członków oraz wszelkich formach finansowania jej działalności, ze świadomością, że udział taki przyczyni się do realizacji działalności przestępczej organizacji;
- b) zachowanie każdej osoby polegające na ustaleniu z jedną lub większą liczbą osób, że należy wykonać pewne działanie, którego wykonanie oznaczałoby popełnienie przestępstw, o których mowa w art. 1, nawet jeśli osoba ta nie bierze udziału w faktycznej realizacji działania”.

- 9 Artykuł 3 wspomnianej decyzji ramowej, zatytułowany „Sankcje”, przewiduje:

„1. Każde państwo członkowskie podejmuje niezbędne środki w celu zapewnienia, że:

- a) przestępstwo, o którym mowa w art. 2 lit. a), którego maksymalne zagrożenie karą pozbawienia wolności wynosi przynajmniej między dwa a pięć [przestępstwo, o którym mowa w art. 2 lit. a), jest zagrożone maksymalną karą pozbawienia wolności wynoszącą przynajmniej od dwóch do pięciu] lat; lub
- b) przestępstwo, o którym mowa w art. 2 lit. b), którego maksymalne zagrożenie karą pozbawienia wolności jest takie samo jak przestępstwa [przestępstwo, o którym mowa w art. 2 lit. b), jest zagrożone taką samą maksymalną karą pozbawienia wolności jak przestępstwo], w celu popełnienia którego zawiązano porozumienie, lub którego maksymalne zagrożenie karą pozbawienia wolności wynosi przynajmniej między dwa a pięć [lub maksymalną karą pozbawienia wolności wynoszącą przynajmniej od dwóch do pięciu] lat.

2. Każde państwo członkowskie przyjmuje niezbędne środki w celu zapewnienia, że [zapewnienia, by fakt, iż] przestępstwa, o których mowa w art. 2, określone przez dane państwo członkowskie, zostały popełnione w ramach udziału w organizacji przestępczej, mógł być uznawany za okoliczność obciążającą”.

Prawo niemieckie

- 10 Republika Federalna Niemiec przy ratyfikacji KWUS przyjęła na podstawie art. 55 ust. 1 tej konwencji deklarację (BGBl. 1994 II, s. 631), która przewiduje w szczególności, że Republika Federalna Niemiec nie jest związana postanowieniami art. 54 KWUS, jeśli – zgodnie z art. 55 ust. 1 lit. b) KWUS – czyny, których dotyczy zagraniczny wyrok, stanowią przestępstwo przewidziane w § 129 Strafgesetzbuch (kodeksu karnego, zwanego dalej „StGB”).

11 Wspomniany § 129 StGB, zatytułowany „Tworzenie organizacji przestępczych”, w brzmieniu mającym zastosowanie w sprawie w postępowaniu głównym, stanowi:

„1) Karze pozbawienia wolności do lat pięciu lub grzywnie podlega każdy założyciel lub członek organizacji, której cel lub działalność są ukierunkowane na popełnianie przestępstw zagrożonych maksymalną karą pozbawienia wolności wynoszącą przynajmniej dwa lata. Karze pozbawienia wolności do lat trzech lub karze grzywny podlega każdy, kto wspiera taką organizację lub werbuje do niej członków lub sympatyków.

2) Organizacja to zorganizowane zrzeszenie więcej niż dwóch osób, mające na celu realizację nadrzędnego wspólnego interesu, które ma istnieć przez dłuższy okres, niezależnie od tego, czy doszło do formalnego określenia roli jego członków, czy członkostwo w nim ma charakter stały i czy jego struktura jest rozbudowana.

[...]

5) W szczególnie poważnych przypadkach, o których mowa w ust. 1 zdanie pierwsze, karą jest pozbawienie wolności na okres od sześciu miesięcy do pięciu lat. Szczególnie poważny przypadek ma miejsce zazwyczaj wtedy, gdy sprawca przestępstwa jest jednym z przywódców lub jedną z osób działających za kulisami organizacji”.

12 Paragraf 129b StGB, zatytułowany „Organizacje przestępcze i terrorystyczne za granicą; Konfiskata”, stanowi w ust. 1:

„Paragrafy 129 i 129a stosuje się również do organizacji mających siedzibę za granicą. Jeżeli przestępstwo dotyczy organizacji znajdującej się poza terytorium państw członkowskich Unii Europejskiej, ma to zastosowanie tylko wtedy, gdy zostało ono popełnione w ramach działalności realizowanej w granicach terytorialnego zakresu stosowania niniejszej ustawy lub jeżeli sprawca lub pokrzywdzony jest Niemcem lub przebywa w Niemczech. W przypadkach, o których mowa w zdaniu drugim, przestępstwo podlega ściganiu jedynie za zezwoleniem Bundesministerium der Justiz und für Verbraucherschutz [(federalnego ministerstwa sprawiedliwości i ochrony konsumentów, Niemcy)]. Zezwolenie może zostać wydane w odniesieniu do konkretnego przypadku lub – ogólnie – również w celu ścigania przyszłych przestępstw związanych z określoną organizacją. Podejmując decyzję o wydaniu zezwolenia, ministerstwo bada, czy dążenia organizacji są wymierzone przeciwko podstawowym wartościom porządku publicznego respektującego godność ludzką lub przeciwko pokojowemu współistnieniu narodów oraz czy – przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności – jawią się one jako naganne”.

Postępowanie główne i pytania prejudycjalne

13 MR, obywatel izraelski ostatnio zamieszkały w Austrii, został prawomocnie skazany w dniu 1 września 2020 r. przez Landesgericht Wien (sąd okręgowy w Wiedniu, Austria) na karę czterech lat pozbawienia wolności za kwalifikowane oszustwo popełnione w celach zarobkowych i pranie pieniędzy.

14 MR odbył część tej kary. Wykonanie pozostałej jej części warunkowo zawieszono ze skutkiem od dnia 29 stycznia 2021 r. Jednakże na mocy postanowienia z tego samego dnia MR aresztowano w Austrii w celu przekazania go w wykonaniu europejskiego nakazu aresztowania wydanego w dniu 11 grudnia 2020 r. przez Amtsgericht Bamberg (sąd rejonowy w Bambergu, Niemcy) w związku z podejrzeniem o utworzenie organizacji przestępczej i o oszustwo inwestycyjne. Po

upływie tego okresu aresztowania MR został w dniu 18 maja 2021 r. umieszczony w ośrodku detencyjnym w celu jego wydalenia do Izraela, gdzie w dniu złożenia wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym miał się znajdować.

- 15 Zgodnie ze wspomnianym europejskim nakazem aresztowania wydanym przeciwko MR temu ostatniemu zarzuca się, że wraz z innymi ściganymi osobami stworzył noszący znamiona oszustwa system inwestowania, w ramach którego inwestorom znajdującym się w różnych krajach europejskich, w tym w Niemczech i w Austrii, oferowano za pośrednictwem Internetu korzystne inwestycje. W rzeczywistości wpłacone kwoty miały być przywłaszczane między innymi przez MR, który miał działać jako jeden z przywódców odnośnej organizacji przestępczej.
- 16 Postanowieniem z dnia 8 marca 2021 r. Landgericht Bamberg (sąd krajowy w Bambergu, Niemcy) oddalił odwołanie wniesione przez MR od tego europejskiego nakazu aresztowania oraz od stanowiącego jego podstawę krajowego nakazu aresztowania ze względu na to, że wyrok skazujący MR wydany przez Landesgericht Wien (sąd okręgowy w Wiedniu) dotyczył oszustwa popełnionego na szkodę pokrzywdzonych zamieszkałych w Austrii, zaś MR jest obecnie ścigany przed Landgericht Bamberg (sądem krajowym w Bambergu) w związku z oszustwem popełnionym przeciwko pokrzywdzonym zamieszkałym w Niemczech, a skoro czyny, których te dwa postępowania dotyczą, są różne, to zasada ne bis in idem przewidziana w art. 54 KWUS nie znajduje zastosowania.
- 17 Pomocniczo Landgericht Bamberg (sąd krajowy w Bambergu) odesłał do art. 55 ust. 1 lit. b) KWUS, wyjaśniając, że MR jest ścigany za przestępstwo z § 129 StGB, który jest objęty deklaracją złożoną przez Republikę Federalną Niemiec w momencie ratyfikacji KWUS.
- 18 MR wniósł do Oberlandesgericht Bamberg (wyższego sądu krajowego w Bambergu, Niemcy), który jest sądem odsyłającym, dalszy środek odwoławczy od wspomnianego postanowienia.
- 19 Zważywszy na przesłanki stosowania art. 54 KWUS, sąd odsyłający powziął wątpliwości co do tego, czy czyny, za które MR skazano w Austrii, są tożsame z czynami, za które jest on ścigany w Niemczech.
- 20 Niemniej sąd odsyłający uważa, że art. 54 KWUS niekoniecznie ma znaczenie dla rozstrzygnięcia zawisłej przed nim sprawy. MR jest bowiem ścigany w związku z podejrzeniem o utworzenie organizacji przestępczej. Otóż przestępstwo to, przewidziane w § 129 StGB, jest objęte deklaracją złożoną przez Republikę Federalną Niemiec na podstawie art. 55 ust. 1 wspomnianej konwencji jako jedno z tych, w odniesieniu do których na mocy art. 55 ust. 1 lit. b) KWUS państwo członkowskie ma możliwość wskazania, że nie jest związane postanowieniami art. 54 tej konwencji, jeśli czyny, których dotyczy zagraniczny wyrok, stanowią przestępstwo przeciwko jego bezpieczeństwu lub jego innym równoważnym podstawowym interesom.
- 21 W tym względzie sąd odsyłający wyjaśnia, że przestępstwa, o których mowa w § 129 StGB, są co do zasady przestępstwami wymierzonymi przeciwko podstawowym interesom Republiki Federalnej Niemiec. Samo istnienie organizacji przestępczych stanowi potencjalne zagrożenie dla spokoju publicznego o stopniu innym niż w przypadku indywidualnych czynów przestępczych ze względu na poważne niebezpieczeństwo, jakie przestępczość zorganizowana stanowi dla społeczności. W związku z tym dla oceny, czy organizacja przestępcza zagraża bezpieczeństwu lub innym równoważnym podstawowym interesom danego państwa członkowskiego, nie ma znaczenia to, że organizacja ta dopuszcza się wyłącznie przestępstw przeciwko mieniu, nie dążąc jednocześnie

do osiągnięcia celów politycznych, ideologicznych, religijnych lub filozoficznych ani nie starając się wywierać wpływu na politykę, media, administrację publiczną, wymiar sprawiedliwości lub gospodarkę przy pomocy nieuczciwych środków.

- 22 Niemniej sąd odsyłający wskazuje, że kwestia zgodności deklaracji Republiki Federalnej Niemiec z art. 55 ust. 1 lit. b) KWUS jest aktualna jedynie w przypadku uprzedniego ustalenia, że sama możliwość przewidziana w tym ostatnim postanowieniu jest zgodna z art. 50 karty.
- 23 W tych okolicznościach Oberlandesgericht Bamberg (wyższy sąd krajowy w Bambergu) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

„1) Czy art. 55 [KWUS] jest zgodny z art. 50 [karty] i nadal obowiązuje w zakresie, w jakim od zakazu ponownego ścigania za ten sam czyn zabroniony dopuszcza wyjątek, zgodnie z którym umawiająca się strona może w momencie ratyfikacji, przyjęcia lub zatwierdzenia tej konwencji oświadczyć, że nie jest związana art. 54 KWUS, jeśli czyny, których dotyczy zagraniczny wyrok, stanowią przestępstwo przeciwko bezpieczeństwu narodowemu lub innym równoważnym podstawowym interesom tej umawiającej się strony?

- 2) W przypadku udzielenia odpowiedzi twierdzącej na pytanie pierwsze:

Czy art. 54 [i] 55 KWUS [oraz] art. 50 [i] 52 karty stoją na przeszkodzie dokonaniu przez sądy niemieckie wykładni deklaracji Republiki Federalnej Niemiec w sprawie ratyfikacji KWUS w odniesieniu do § 129 [StGB] w ten sposób, że deklaracja ta obejmuje również takie organizacje przestępcze, jak ta w niniejszym postępowaniu, które zajmują się wyłącznie działalnością przestępczą przeciwko mieniu, lecz nie realizują ponadto żadnych celów politycznych, ideologicznych, religijnych lub światopoglądowych, jak również nie dążą do uzyskania przy pomocy nieuczciwych środków wpływu na politykę, media, administrację publiczną, wymiar sprawiedliwości lub gospodarkę?”.

Postępowanie przed Trybunałem

- 24 Sąd odsyłający wniósł o zastosowanie w niniejszej sprawie pilnego trybu prejudycjalnego przewidzianego w art. 107 regulaminu postępowania przed Trybunałem. Pomocniczo zwrócił się on o zastosowanie w rozpatrywanej sprawie trybu przyspieszonego na podstawie art. 105 § 1 regulaminu postępowania.
- 25 Co się tyczy w pierwszej kolejności wniosku o zastosowanie pilnego trybu prejudycjalnego, decyzją z dnia 7 lipca 2021 r. piąta izba postanowiła, na wniosek sędziego sprawozdawcy, po zapoznaniu się ze stanowiskiem rzecznika generalnego, nie uwzględnić tego wniosku, ponieważ przesłanki dotyczące pilnego charakteru przewidziane w art. 107 regulaminu postępowania nie zostały spełnione.
- 26 Co się tyczy w drugiej kolejności wniosku o zastosowanie trybu przyspieszonego, w dniu 9 lipca 2021 r. prezes Trybunału postanowił, po zapoznaniu się ze stanowiskiem sędziego sprawozdawcy i rzecznika generalnego, nie uwzględnić tego wniosku.

- 27 Należy bowiem przypomnieć, że art. 105 § 1 regulaminu postępowania przewiduje, iż na wniosek sądu odsyłającego lub w wyjątkowych przypadkach z urzędu, jeżeli charakter sprawy wymaga niezwłocznego rozstrzygnięcia, prezes Trybunału może postanowić, po zapoznaniu się ze stanowiskiem sędziego sprawozdawcy i rzecznika generalnego, o rozpatrzeniu odesłania prejudycjalnego w trybie przyspieszonym.
- 28 Tymczasem, po pierwsze, stan niepewności prawnej, w jakim znajduje się osoba, której dotyczy nakaz, taki jak ten występujący w postępowaniu głównym, nie stanowi wyjątkowej okoliczności mogącej uzasadniać zastosowanie trybu przyspieszonego (postanowienie prezesa Trybunału z dnia 23 grudnia 2015 r., Vilkas, C-640/15, niepublikowane, EU:C:2015:862, pkt 10 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 29 Po drugie, okoliczność, że wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykonania europejskiego nakazu aresztowania, nie wystarcza sama w sobie do uzasadnienia zastosowania w sprawie trybu przyspieszonego, a fakt, że zainteresowany nie jest obecnie pozbawiony wolności, stanowi podstawę do nieuwzględnienia wniosku o zastosowanie trybu przyspieszonego (zob. podobnie postanowienie prezesa Trybunału z dnia 20 września 2018 r., Minister for Justice and Equality, C-508/18 i C-509/18, niepublikowane, EU:C:2018:766, pkt 11, 13 i przytoczone tam orzecznictwo).

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

Uwagi wstępne

- 30 Z wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym wynika, że o ile sąd odsyłający zastanawia się nad wyjątkiem od zasady ne bis in idem przewidzianym w art. 55 ust. 1 lit. b) KWUS, o tyle ma on również wątpliwości co do tego, czy ściganie wnoszącego dalszy środek odwoławczy w postępowaniu głównym jest objęte tą zasadą.
- 31 W tym względzie należy przypomnieć, że wspomniana zasada stanowi podstawową zasadę prawa Unii, która jest obecnie zapisana w art. 50 karty [wyrok z dnia 28 października 2022 r., Generalstaatsanwaltschaft München (Ekstradycja i zasada ne bis in idem), C-435/22 PPU, EU:C:2022:852, pkt 64 i przytoczone tam orzecznictwo].
- 32 Ponadto zasada ne bis in idem, zapisana również w art. 54 KWUS, wynika ze wspólnych tradycji konstytucyjnych państw członkowskich. Wykładni tego ostatniego artykułu należy zatem dokonywać w świetle art. 50 karty, którego istoty zapewnia on poszanowanie [wyrok z dnia 28 października 2022 r., Generalstaatsanwaltschaft München (Ekstradycja i zasada ne bis in idem), C-435/22 PPU, EU:C:2022:852, pkt 65 i przytoczone tam orzecznictwo].
- 33 Artykuł 50 karty stanowi, że „[n]ikt nie może być ponownie sądzony lub ukarany w postępowaniu karnym za ten sam czyn zabroniony pod groźbą kary, w odniesieniu do którego zgodnie z ustawą został już uprzednio uniewinniony lub za który został już uprzednio skazany prawomocnym wyrokiem na terytorium Unii”. Stosowanie zasady ne bis in idem zależy zatem od spełnienia podwójnego warunku, a mianowicie, po pierwsze, od wcześniejszego istnienia ostatecznej decyzji (warunek „bis”), a po drugie, od tożsamości czynów będących przedmiotem wcześniejszej decyzji oraz późniejszych postępowań lub późniejszych decyzji (warunek „idem”) (wyrok z dnia 22 marca 2022 r., bpost, C-117/20, EU:C:2022:202, pkt 28).

- 34 Co się tyczy w szczególności warunku „idem”, z samej treści wspomnianego art. 50 wynika, że zabrania on ponownego sądenia lub karania w postępowaniu karnym tej samej osoby za to samo przestępstwo (wyrok z dnia 22 marca 2022 r., bpost, C-117/20, EU:C:2022:202, pkt 31).
- 35 W tym względzie w związku z informacjami przedstawionymi przez sąd odsyłający oraz kwestiami poruszonymi przez zainteresowane strony zarówno w uwagach na piśmie, jak i na rozprawie, należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem właściwym kryterium dla oceny istnienia tego samego czynu zabronionego w rozumieniu wspomnianego art. 50 jest kryterium tożsamości zdarzenia, rozumiane jako istnienie całości, na którą składają się nierozdzielnie ze sobą związane konkretne okoliczności, które doprowadziły do uniewinnienia lub prawomocnego skazania danej osoby. Artykuł ten zakazuje zatem nakładania za identyczne czyny kilku sankcji o charakterze karnym po zakończeniu różnych wszczętych w tym celu postępowań [wyrok z dnia 28 października 2022 r., Generalstaatsanwaltschaft München (Ekstradycja i zasada ne bis in idem), C-435/22 PPU, EU:C:2022:852, pkt 128 i przytoczone tam orzecznictwo].
- 36 Ponadto z utrwalonego orzecznictwa Trybunału wynika również, że kwalifikacja prawna w prawie krajowym czynu i chroniony interes prawny nie są istotne do celów stwierdzenia tożsamości czynu, ponieważ zakres ochrony przyznany w art. 50 karty nie może być różny w zależności od państwa członkowskiego (wyrok z dnia 22 marca 2022 r., bpost, C-117/20, EU:C:2022:202, pkt 34 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 37 W tym względzie należy uściślić, że z warunku „idem” wynika wymóg, by zdarzenia były tożsame. Zasada ne bis in idem nie znajduje zatem zastosowania, w przypadku gdy rozpatrywane czyny są nie tożsame, lecz jedynie podobne [zob. podobnie wyrok z dnia 28 października 2022 r., Generalstaatsanwaltschaft München (Ekstradycja i zasada ne bis in idem), C-435/22 PPU, EU:C:2022:852, pkt 129 i przytoczone tam orzecznictwo].
- 38 Otóż, jak wyjaśnił Trybunał, przez tożsamość zdarzenia rozumie się całość, na którą składają się konkretne okoliczności wynikające z wydarzeń, które są co do zasady takie same, ponieważ obejmują tego samego sprawcę i są ze sobą nierozdzielnie związane w czasie i przestrzeni [wyrok z dnia 28 października 2022 r., Generalstaatsanwaltschaft München (Ekstradycja i zasada ne bis in idem), C-435/22 PPU, EU:C:2022:852, pkt 130 i przytoczone tam orzecznictwo].
- 39 To do sądu odsyłającego, który jako jedyny jest właściwy do orzekania w przedmiocie okoliczności faktycznych, a nie do Trybunału należy ustalenie, czy czyny będące przedmiotem ścigania w postępowaniu głównym to te same czyny, które zostały prawomocnie osądzone przez sądy austriackie. Niemniej jednak Trybunał może dostarczyć temu sądowi wskazówek w zakresie wykładni prawa Unii odnośnie do oceny tożsamości czynu [wyrok z dnia 28 października 2022 r., Generalstaatsanwaltschaft München (Ekstradycja i zasada ne bis in idem), C-435/22 PPU, EU:C:2022:852, pkt 133 i przytoczone tam orzecznictwo].
- 40 Z wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym wynika, że wnoszący dalszy środek odwoławczy w postępowaniu głównym utworzył organizację przestępczą o wymiarze transgranicznym, która działała przy wykorzystaniu wyszukanego modus operandi i której działania doprowadziły do szkód finansowych u tysięcy pokrzywdzonych, którzy zamieszkują w szczególności w Niemczech i w Austrii, a także brał udział w jej działalności.
- 41 W świetle informacji przedstawionych Trybunałowi wnoszący dalszy środek odwoławczy w postępowaniu głównym został prawomocnie skazany w Austrii za „kwalifikowane oszustwo popełnione w celach zarobkowych i pranie pieniędzy”.

- 42 W tym kontekście należy podkreślić, że prawodawca Unii przywiązuje szczególną wagę do zwalczania przestępczości zorganizowanej, co znajduje wyraz w poświęconej temu decyzji ramowej 2008/841. W motywie 1 tej decyzji ramowej wskazano bowiem w szczególności, że potrzebna jest ściślejsza współpraca między państwami członkowskimi Unii w celu zwalczania niebezpieczeństw związanych z organizacjami przestępczymi i ich rozprzestrzeniania się oraz w celu skutecznego odpowiadania na oczekiwania obywateli i zaspokajania potrzeb państw członkowskich. W związku z tym art. 2 i 3 tej decyzji ramowej nakładają na państwa członkowskie obowiązek przyjęcia środków niezbędnych, po pierwsze, do tego, by niektóre rodzaje zachowań związanych z organizacją przestępczą były uznawane za przestępstwa, a po drugie, do tego, by w szczególności przestępstwa te były zagrożone maksymalną karą pozbawienia wolności wynoszącą przynajmniej od dwóch do pięciu lat.
- 43 W tych okolicznościach w celu ustalenia, czy zawisła przed nim sprawa wchodzi w zakres stosowania zasady ne bis in idem, do sądu odsyłającego będzie należało dokonanie oceny w szczególności tego, w jakim zakresie wyrok skazujący wydany już przez Landesgericht Wien (sąd okręgowy w Wiedniu) przeciwko wnoszącemu dalszy środek odwoławczy w postępowaniu głównym opierał się na tych samych czynach co czyny zarzucane mu na podstawie europejskiego nakazu aresztowania wydanego przeciwko niemu przez Amtsgericht Bamberg (sąd rejonowy w Bambergu), czy raczej, jak zostało to w szczególności podniesione na rozprawie przed Trybunałem, wyłącznie na oszustwach popełnionych przeciwko pokrzywdzonym zamieszkałym w Austrii, a nie oszustwach na szkodę osób zamieszkałych w Niemczech. W tym drugim przypadku nie można uznać, że wcześniejsze prawomocne orzeczenie austriackie dotyczące wnoszącego dalszy środek odwoławczy w postępowaniu głównym odnosiło się do tych samych czynów, które są przedmiotem ścigania wszczętego przeciwko niemu w Niemczech. Co najwyżej można by uznać, że wspomniane wcześniejsze orzeczenie dotyczyło czynów podobnych, co jednak nie wystarcza do stwierdzenia, że spełniony został warunek „idem”, jak wynika z orzecznictwa przywołanego w pkt 37 niniejszego wyroku.
- 44 Na pytania zadane przez sąd odsyłający należy odpowiedzieć z zastrzeżeniem tych uwag wstępnych.

W przedmiocie pytania pierwszego

- 45 Poprzez pytanie pierwsze sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 55 ust. 1 lit. b) KWUS – w zakresie, w jakim pozwala państwu członkowskiemu na oświadczenie, że nie jest ono związane postanowieniami art. 54 KWUS, jeśli czyny, których dotyczy zagraniczny wyrok, stanowią przestępstwo przeciwko bezpieczeństwu lub innym równoważnym podstawowym interesom tego państwa członkowskiego – jest ważny w świetle art. 50 karty.
- 46 Jak przypomniano w pkt 31 i 32 niniejszego wyroku, zasadę ne bis in idem zapisano – podobnie jak w art. 50 karty – w art. 54 KWUS, która to konwencja została włączona do prawa Unii przez Protokół włączający dorobek Schengen w ramy Unii Europejskiej, załączony do Traktatu o Unii Europejskiej i Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską na mocy traktatu z Amsterdamu (Dz.U. 1997, C 340, s. 93).
- 47 W związku z tym przewidziana w art. 55 ust. 1 lit. b) KWUS możliwość wprowadzenia przez państwo członkowskie wyjątku od tej zasady, jeśli czyny, których dotyczy zagraniczny wyrok, stanowią przestępstwo przeciwko bezpieczeństwu lub innym równoważnym podstawowym interesom tego państwa członkowskiego, stanowi ograniczenie prawa podstawowego zagwarantowanego w owym art. 50 karty.

- 48 Jednakże ograniczenie takie może być uzasadnione na podstawie art. 52 ust. 1 karty (wyrok z dnia 22 marca 2022 r., bpost, C-117/20, EU:C:2022:202, pkt 40 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 49 Zgodnie z art. 52 ust. 1 zdanie pierwsze karty wszelkie ograniczenia w korzystaniu z praw i wolności uznanych w karcie muszą być przewidziane ustawą i szanować istotę tych praw i wolności. Stosownie do zdania drugiego tego ustępu, z zastrzeżeniem zasady proporcjonalności, ograniczenia rzeczonych praw i wolności mogą zostać wprowadzone wyłącznie wtedy, gdy są konieczne i rzeczywiście odpowiadają celom interesu ogólnego uznawanym przez Unię lub potrzebom ochrony praw i wolności innych osób.
- 50 W niniejszym wypadku, po pierwsze, ograniczenie zasady ne bis in idem należy uznać za przewidziane przez ustawę, ponieważ wynika ono z art. 55 ust. 1 lit. b) KWUS (zob. analogicznie wyrok z dnia 27 maja 2014 r., Spasic, C-129/14 PPU, EU:C:2014:586, pkt 57).
- 51 O ile wymóg, zgodnie z którym wszelkie ograniczenia w korzystaniu z praw podstawowych muszą być przewidziane ustawą, oznacza, że podstawa prawna, która pozwala na ingerencję w te prawa, musi sama określać zakres ograniczenia wykonywania danego prawa, o tyle wymóg ten pokrywa się w znacznym stopniu z wymogami jasności i precyzyjności wynikającymi z zasady proporcjonalności i z tego względu należy poddać ją analizie (zob. podobnie wyrok z dnia 5 maja 2022 r., BV, C-570/20, EU:C:2022:348, pkt 31 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 52 Po drugie, z orzecznictwa Trybunału wynika, że ograniczenie zasady ne bis in idem szanuje istotę art. 50 karty, jeżeli polega ono jedynie na umożliwieniu ponownego ścigania i karania tych samych czynów, aby osiągnąć odmienny cel (zob. podobnie wyrok z dnia 22 marca 2022 r., bpost, C-117/20, EU:C:2022:202, pkt 43).
- 53 W tym względzie zgodnie z samym brzmieniem art. 55 ust. 1 lit. b) KWUS przewidziany w tym postanowieniu wyjątek od tej zasady ma zastosowanie tylko wtedy, gdy czyny, których dotyczy zagraniczny wyrok, stanowią przestępstwo przeciwko bezpieczeństwu lub innym równoważnym podstawowym interesom państwa członkowskiego, które zamierza z tego wyjątku skorzystać.
- 54 W niniejszym przypadku nie zachodzi konieczność wyczerpującego ustalenia, co wchodzi w zakres pojęcia „bezpieczeństwa narodowego” w rozumieniu tego postanowienia, natomiast należy je w każdym wypadku łączyć, jak zauważył rzecznik generalny w pkt 60 opinii, z pojęciem „bezpieczeństwa narodowego”, o którym mowa w szczególności w art. 4 ust. 2 TUE.
- 55 Co się tyczy tego ostatniego pojęcia, Trybunał orzekł, że cel w postaci ochrony bezpieczeństwa narodowego odpowiada nadrzędnemu interesowi polegającemu na ochronie podstawowych funkcji państwa i podstawowych interesów społeczeństwa, poprzez zapobieganie i ściganie działalności mogącej poważnie zdestabilizować podstawowe struktury konstytucyjne, polityczne, gospodarcze lub społeczne kraju, w szczególności bezpośrednio zagrozić społeczeństwu, ludności lub państwu jako takiemu (zob. podobnie wyroki: z dnia 6 października 2020 r., La Quadrature du Net i in., C-511/18, C-512/18 i C-520/18, EU:C:2020:791, pkt 135; a także z dnia 20 września 2022 r., SpaceNet i Telekom Deutschland, C-793/19 i C-794/19, EU:C:2022:702, pkt 92 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 56 Wynika stąd, iż – poza tym, że muszą być one szczególnie poważne – przestępstwa, w odniesieniu do których art. 55 ust. 1 lit. b) KWUS zezwala na wprowadzenie wyjątku od zasady ne bis in idem z uwagi na to, że zagrażają one bezpieczeństwu danego państwa członkowskiego, muszą dotyczyć samego tego państwa członkowskiego. To samo odnosi się do wskazanych w tym postanowieniu

przestępstw przeciwko innym interesom państwa członkowskiego. Skoro bowiem wspomniane inne interesy muszą być podstawowe dla tego państwa członkowskiego w taki sam sposób jak jego bezpieczeństwo, ich znaczenie powinno być podobne do znaczenia owego bezpieczeństwa, w związku z czym owe inne interesy powinny być dla tego państwa członkowskiego równie inherentne.

- 57 W konsekwencji art. 55 ust. 1 lit. b) KWUS – z uwagi na to, że przewiduje możliwość wprowadzenia przez państwo członkowskie wyjątku od tej zasady wyłącznie w odniesieniu do przestępstw przeciwko bezpieczeństwu lub innym równoważnym podstawowym interesom tego państwa członkowskiego – szanuje istotę wspomnianej zasady, gdyż pozwala owemu państwu członkowskiemu na karanie przestępstw, które dotyczą samego tego państwa, a tym samym – na realizowanie celów, które z konieczności różnią się od celów, w związku z którymi osobę ściganą osądzono już w innym państwie członkowskim.
- 58 Po trzecie, zważywszy na znaczenie karania naruszeń bezpieczeństwa lub innych równoważnych podstawowych interesów danego państwa członkowskiego, ograniczenie zasady ne bis in idem przewidziane w art. 55 ust. 1 lit. b) KWUS odpowiada celowi interesu ogólnego.
- 59 Po czwarte, co się tyczy zasady proporcjonalności, wymaga ona, by ograniczenia, które mogą być zwłaszcza nałożone przez akty prawa Unii na prawa i wolności zapisane w karcie, nie wykraczały poza granice tego, co jest odpowiednie i konieczne do realizacji uzasadnionych celów lub potrzeby ochrony praw i wolności innych osób, przy czym tam, gdzie istnieje możliwość wyboru spośród większej liczby odpowiednich środków, należy stosować te najmniej dotkliwe. Ponadto nie można dążyć do celu interesu ogólnego bez uwzględnienia okoliczności, że trzeba pogodzić go z prawami podstawowymi, których dotyczy środek, dokonując zbilansowanego wyważenia między celem interesu ogólnego z jednej strony a rozpatrywanymi prawami z drugiej strony w celu zapewnienia, by niedogodności spowodowane przez ten środek nie były nadmierne w stosunku do zamierzonych celów. Tym samym możliwość uzasadnienia ograniczenia zasady ne bis in idem gwarantowanej w art. 50 karty należy oceniać poprzez przeprowadzenie badania wagi ingerencji, jaką stanowi takie ograniczenie, oraz sprawdzenie, czy znaczenie celu interesu ogólnego, któremu służy to ograniczenie, pozostaje w relacji do tej wagi (zob. podobnie wyrok z dnia 8 grudnia 2022 r., Orde van Vlaamse Balies i in., C-694/20, EU:C:2022:963, pkt 41 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 60 W tym względzie należy zauważyć, że przewidziana w art. 55 ust. 1 lit. b) KWUS możliwość jest odpowiednia do realizacji celu interesu ogólnego polegającego na karaniu przez państwo członkowskie naruszeń jego bezpieczeństwa lub jego innych równoważnych podstawowych interesów.
- 61 Ponadto ze względu na charakter i szczególną wagę takich naruszeń znaczenie tego celu interesu ogólnego przewyższa znaczenie zwalczania przestępczości w ujęciu ogólnym, nawet poważnej. Z zastrzeżeniem poszanowania pozostałych wymogów przewidzianych w art. 52 ust. 1 karty taki cel może więc uzasadniać środki związane z ingerencją w prawa podstawowe, które nie byłyby dozwolone w celu ścigania i karania przestępstw w ujęciu ogólnym (zob. podobnie wyroki: z dnia 6 października 2020 r., La Quadrature du Net i in., C-511/18, C-512/18 i C-520/18, EU:C:2020:791, pkt 136; a także z dnia 5 kwietnia 2022 r., Commissioner of An Garda Síochána i in., C-140/20, EU:C:2022:258, pkt 57 i przytoczone tam orzecznictwo).

- 62 Jest tak w szczególności w przypadku środka polegającego na możliwości oświadczenia przez państwo członkowskie, że nie jest ono związane zasadą ne bis in idem na potrzeby ścigania i karania czynów, które – jeżeli zapadł już w stosunku do nich zagraniczny wyrok – stanowią przestępstwo przeciwko jego bezpieczeństwu lub jego innym równoważnym podstawowym interesom. W tym względzie należy również zauważyć, że z uwagi na swój szczególny cel art. 55 ust. 1 lit. b) KWUS dopuszcza jedynie materialnie ograniczone wyjątki od tej zasady.
- 63 Ponadto, co się tyczy ściśle koniecznego charakteru wyjątku od tej zasady przewidzianego w tym postanowieniu, należy przede wszystkim zauważyć, że art. 55 ust. 2 KWUS wymaga, aby państwo członkowskie, które złożyło deklarację dotyczącą wyjątku, o którym mowa w owym art. 55 ust. 1 lit. b), wskazało kategorie przestępstw, do których wyjątek ten może mieć zastosowanie. Od państw członkowskich, które zamierzają skorzystać z tego wyjątku, wymaga się zatem, aby przyjęły jasne i precyzyjne zasady pozwalające podmiotom prawa przewidzieć, jakie działania i zaniechania mogą być przedmiotem ponownego ścigania, nawet jeżeli zapadł już w stosunku do nich zagraniczny wyrok (zob. podobnie wyrok z dnia 20 marca 2018 r., *Garlsson Real Estate i in.*, C-537/16, EU:C:2018:193, pkt 51).
- 64 Następnie należy wskazać, że art. 56 KWUS przewiduje, iż w przypadku wszczęcia przez państwo członkowskie ponownego ścigania osoby, której proces w odniesieniu do tych samych czynów został ostatecznie zakończony prawomocnym wyrokiem w innym państwie członkowskim, po pierwsze, każdy okres pozbawienia wolności odbyty w tym ostatnim państwie wynikający ze wspomnianych czynów jest zaliczany na poczet nałożonej kary, a po drugie, że w zakresie, w jakim dopuszczają to przepisy krajowe, należy wziąć pod uwagę kary niebędące karami pozbawienia wolności.
- 65 Przewidzianą w art. 55 ust. 1 lit. b) KWUS możliwość wprowadzenia wyjątku od zasady ne bis in idem uzupełniają zatem zasady mogące zapewnić, że obciążenia wynikające stąd dla zainteresowanych osób będą ograniczone do tego, co ściśle konieczne do osiągnięcia celu, o którym mowa w pkt 58 niniejszego wyroku (zob. podobnie wyrok z dnia 20 marca 2018 r., *Garlsson Real Estate i in.*, C-537/16, EU:C:2018:193, pkt 54).
- 66 Wynika stąd, że taka możliwość nie wykracza poza granice tego, co jest odpowiednie i konieczne do umożliwienia państwu członkowskiemu karania naruszeń jego bezpieczeństwa lub jego innych równoważnych podstawowych interesów.
- 67 W świetle powyższych uwag należy stwierdzić, że analiza pytania pierwszego nie wykazała istnienia żadnych okoliczności, które mogłyby mieć wpływ na ważność art. 55 ust. 1 lit. b) KWUS w świetle art. 50 karty.

W przedmiocie pytania drugiego

- 68 Poprzez pytanie drugie sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 55 ust. 1 lit. b) KWUS w związku z art. 50 i art. 52 ust. 1 karty należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie dokonanej przez sądy państwa członkowskiego wykładni deklaracji, jaką złożyło ono na podstawie art. 55 ust. 1 KWUS, zgodnie z którą to wykładnią owo państwo członkowskie nie jest związane postanowieniami art. 54 KWUS w odniesieniu do przestępstwa polegającego na utworzeniu organizacji przestępczej, w przypadku gdy organizacja przestępcza, w której działalności osoba ścigana brała udział, popełniała wyłącznie przestępstwa przeciwko mieniu.

- 69 Z uwagi na to, że poprzez złożenie deklaracji na podstawie art. 55 ust. 1 KWUS państwo członkowskie zamierza wdrożyć przewidzianą w art. 55 ust. 1 lit. b) KWUS możliwość wprowadzenia wyjątku od zasady ne bis in idem, wskazując, że w odniesieniu do określonych przestępstw nie jest ono związane postanowieniami art. 54 KWUS, deklaracja taka może być zgodna z art. 50 i art. 52 ust. 1 karty, o ile spełnione są wymogi przewidziane w tym względzie przez KWUS, które – jak wynika z odpowiedzi udzielonej na pytanie pierwsze – gwarantują zgodność takiej możliwości z owym art. 50 karty.
- 70 Na wstępie należy zatem wyjaśnić, że – poza kwestią zakresu naruszeń rozpatrywanych w postępowaniu głównym – muszą zostać spełnione wymogi określone w pkt 63 niniejszego wyroku. W tym względzie Republika Federalna Niemiec w momencie ratyfikacji KWUS złożyła deklarację opublikowaną w *Bundesgesetzblatt* (dzienniku urzędowym Republiki Federalnej Niemiec), wskazując, zgodnie z art. 55 ust. 2 KWUS, że nie jest ona związana postanowieniami art. 54 KWUS, w szczególności gdy czyny, których dotyczy zagraniczny wyrok, stanowią przestępstwo, o którym mowa w § 129 StGB.
- 71 Wydaje się zatem, że przyjęto jasne i precyzyjne zasady pozwalające podmiotom prawa przewidzieć, że czyny związane z tworzeniem organizacji przestępczej mogą być przedmiotem ponownego ścigania, nawet jeżeli zapadł już w stosunku do nich zagraniczny wyrok, czego zweryfikowanie należy do sądu odsyłającego.
- 72 W tym względzie należy wyjaśnić, że istnienia takich zasad nie można kwestionować na tej podstawie, że – jak podnosi w szczególności Republika Austrii w uwagach na piśmie – wiążą się one z koniecznością przeprowadzenia badań wymagających pewnej wiedzy prawnej.
- 73 Jak bowiem orzekł Trybunał, okoliczność, że zainteresowana osoba musi oprócz brzmienia właściwych przepisów uwzględnić wykładnię nadaną im przez sądy krajowe, a także zasięgnąć fachowej porady w celu dokonania oceny, jakie konsekwencje mogą wyniknąć z konkretnego czynu, nie może sama w sobie podważyć jasnego i precyzyjnego charakteru zasad dotyczących wyjątków od zasady ne bis in idem (zob. podobnie wyrok z dnia 5 maja 2022 r., BV, C-570/20, EU:C:2022:348, pkt 39, 43).
- 74 Z zastrzeżeniem tych wstępnych wyjaśnień należy podkreślić, że ściganie prowadzone w drodze wyjątku od tej zasady na podstawie deklaracji państwa członkowskiego wdrażającej możliwość przewidzianą w art. 55 ust. 1 lit. b) KWUS może mieć na celu – zgodnie z tym postanowieniem – jedynie karanie naruszeń bezpieczeństwa lub innych równoważnych podstawowych interesów tego państwa członkowskiego. W konsekwencji do sądów krajowych należy ustalenie, czy deklarację złożoną przez dane państwo członkowskie na podstawie art. 55 ust. 1 KWUS można interpretować w taki sposób, że wszczęte w oparciu o tę deklarację ściganie spełnia wymogi tego postanowienia.
- 75 W tym względzie należy zauważyć, po pierwsze, że wyjątek przewidziany w owym art. 55 ust. 1 lit. b) KWUS obejmuje przede wszystkim przestępstwa takie jak szpiegostwo, zdrada stanu czy poważne zakłócenie funkcjonowania organów publicznych, które z samej swej natury wiążą się z bezpieczeństwem lub innymi równoważnymi podstawowymi interesami danego państwa członkowskiego.
- 76 Nie oznacza to jednak, że zakres stosowania tego wyjątku w sposób konieczny ogranicza się do takich przestępstw. Nie można bowiem wykluczyć, że ściganie przestępstw, których znamiona nie obejmują konkretnie naruszenia bezpieczeństwa lub innych równoważnych podstawowych

interesów państwa członkowskiego, również może wchodzić w zakres tego wyjątku, jeżeli w świetle okoliczności, w jakich popełniono przestępstwo, można w należyty sposób wykazać, że celem ścigania danych czynów jest karanie naruszeń owego bezpieczeństwa lub owych innych równoważnych podstawowych interesów.

- 77 Po drugie, z uwagi na to, że ściganie przestępstwa określonego w deklaracji wdrażającej możliwość przewidzianą w art. 55 ust. 1 lit. b) KWUS dotyczy bezpieczeństwa lub innych równoważnych podstawowych interesów danego państwa członkowskiego, musi ono, jak wynika z pkt 55, 56, 61 i 62 niniejszego wyroku, odnosić się do czynów, które w sposób szczególnie poważny dotyczą samego tego państwa członkowskiego.
- 78 Tymczasem nie każda organizacja przestępcza jako taka z konieczności narusza bezpieczeństwo lub inne równoważne podstawowe interesy danego państwa członkowskiego. W związku z tym przestępstwo polegające na utworzeniu organizacji przestępczej może być przedmiotem ścigania w oparciu o wyjątek od zasady ne bis in idem przewidziany w owym art. 55 ust. 1 lit. b) KWUS wyłącznie w odniesieniu do organizacji, których działania – ze względu na elementy je wyróżniające – można uznać za stanowiące takie naruszenia.
- 79 W tym kontekście wątpliwości sądu odsyłającego dotyczą wagi, jaką należy przywiązywać do faktu, że organizacja przestępcza dopuszcza się wyłącznie przestępstw przeciwko mieniu, nie dążąc do osiągnięcia żadnych celów politycznych, ideologicznych, religijnych lub filozoficznych ani nie starając się wywierać wpływu na politykę, media, administrację publiczną, wymiar sprawiedliwości lub gospodarkę przy pomocy nieuczciwych środków.
- 80 W tym względzie należy przede wszystkim wyjaśnić, że w każdym wypadku okoliczności, o których mowa w poprzednim punkcie, dotyczące zamierzonych celów lub pożądanego wpływu, nie mogą wystarczyć do uznania, że organizacja przestępcza z konieczności narusza bezpieczeństwo lub inne równoważne podstawowe interesy danego państwa członkowskiego, bez uwzględnienia wagi szkód, jakie jej działalność wyrządziła temu państwu członkowskiemu.
- 81 Następnie trzeba zauważyć, że nie można wykluczyć, iż w pewnych okolicznościach organizacja przestępcza, która dopuszcza się wyłącznie przestępstw przeciwko mieniu, narusza bezpieczeństwo lub inne równoważne podstawowe interesy państwa członkowskiego. W tym względzie, aby można było uznać, że działania tej organizacji przestępczej stanowią takie naruszenie, przestępstwa te muszą – niezależnie od rzeczywistego zamiaru wspomnianej organizacji i poza naruszeniami porządku publicznego, z jakimi wiąże się każde przestępstwo – dotyczyć samego państwa członkowskiego.
- 82 Tymczasem w świetle informacji, którymi dysponuje Trybunał, nie wydaje się, by – pomimo skali szkód na mieniu pokrzywdzonych – działania organizacji przestępczej, której dotyczy postępowanie główne, skutkowały szkodą dla samej Republiki Federalnej Niemiec, w związku z czym działania tej organizacji przestępczej nie wydają się stanowić przestępstw przeciwko bezpieczeństwu narodowemu lub innym równoważnym podstawowym interesom państwa, czego zweryfikowanie należy do sądu odsyłającego.
- 83 W świetle całości powyższych uwag na pytanie drugie trzeba odpowiedzieć, iż art. 55 ust. 1 lit. b) KWUS w związku z art. 50 i art. 52 ust. 1 karty należy interpretować w ten sposób, że nie stoi on na przeszkodzie dokonanej przez sądy państwa członkowskiego wykładni deklaracji, jaką złożyło ono na podstawie art. 55 ust. 1 KWUS, zgodnie z którą to wykładnią owo państwo członkowskie nie jest związane postanowieniami art. 54 KWUS w odniesieniu do przestępstwa polegającego na

utworzeniu organizacji przestępczej, w przypadku gdy organizacja przestępcza, w której działalności osoba ścigana brała udział, popełniała wyłącznie przestępstwa przeciwko mieniu, o ile ściganie takie ma na celu – zważywszy na działania tej organizacji – karanie naruszeń bezpieczeństwa lub innych równoważnych podstawowych interesów wspomnianego państwa członkowskiego.

W przedmiocie kosztów

- 84 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (piąta izba) orzeka, co następuje:

- 1) **Analiza pytania pierwszego nie wykazała istnienia żadnych okoliczności, które mogłyby mieć wpływ na ważność art. 55 ust. 1 lit. b) Konwencji wykonawczej do Układu z Schengen z dnia 14 czerwca 1985 r. między rządami państw Unii Gospodarczej Beneluksu, Republiki Federalnej Niemiec oraz Republiki Francuskiej w sprawie stopniowego znoszenia kontroli na wspólnych granicach, podpisanej w Schengen w dniu 19 czerwca 1990 r., która weszła w życie w dniu 26 marca 1995 r., w świetle art. 50 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej.**
- 2) **Artykuł 55 ust. 1 lit. b) Konwencji wykonawczej do Układu z Schengen w związku z art. 50 i art. 52 ust. 1 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej**

należy interpretować w ten sposób, że:

nie stoi on na przeszkodzie dokonanej przez sądy państwa członkowskiego wykładni deklaracji, jaką złożyło ono na podstawie art. 55 ust. 1 tej konwencji, zgodnie z którą to wykładnią owo państwo członkowskie nie jest związane postanowieniami art. 54 wspomnianej konwencji w odniesieniu do przestępstwa polegającego na utworzeniu organizacji przestępczej, w przypadku gdy organizacja przestępcza, w której działalności osoba ścigana brała udział, popełniała wyłącznie przestępstwa przeciwko mieniu, o ile ściganie takie ma na celu – zważywszy na działania tej organizacji – karanie naruszeń bezpieczeństwa lub innych równoważnych podstawowych interesów wspomnianego państwa członkowskiego.

Podpisy